

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Gabriely Šimonovej a sudcov JUDr. Aleny Šiškovéj a JUDr. Pavla Farkaša na neverejnom zasadnutí v Bratislave 12. apríla 2017 v trestnej veci odsúdeného **V. L.**, pre prečin podplácania podľa § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Trestného zákona, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica zo 4. novembra 2016, sp. zn. BB - 4T 33/2011, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku sťažnosť odsúdeného **V. L.**
s a z a m i e t a.

O d ô v o d n e n i e

Samosudkyňa Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica na verejnom zasadnutí 4. novembra 2016 rozhodla podľa § 52 ods. 1 Trestného zákona, že odsúdený **V. L.**, nar. **X. v P.**, od 17. apríla 2012, bytom **P.**, t. č. na neznámom mieste, sa v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia neosvedčil a trest odňatia slobody v trvaní 3 (troch) rokov, výkon ktorého mu bol podmiennečne odložený s probačným a mediačným dohľadom na skúšobnú dobu v trvaní 5 rokov rozsudkom Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica, z 8. augusta 2014, sp. zn. BB - 4T 33/2011-165 vykoná. Podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Trestného zákona odsúdeného pre výkon trestu odňatia slobody zaradila do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Proti tomuto uzneseniu podala obhajkyňa odsúdeného JUDr. Michaela Bezáková sťažnosť, ktorú zahlásila na verejnom zasadnutí ihneď po vyhlásení uznesenia. Následne sťažnosť písomne odôvodnila podaním zo 6. decembra 2016.

V odôvodnení sťažnosti obhajkyňa odsúdeného uviedla, že rozhodnutie o vykonaní uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody je neprimerane prísne a nezohľadňuje špecifické okolnosti prípadu, keď vychádza z nedostatočne zisteného skutkového stavu, a teda ho nie je možné považovať za spravodlivé. Poukázala na ustanovenie § 50 ods. 4 Trestného zákona, podľa ktorého výnimočne môže súd vzhľadom na okolnosti prípadu ponechať podmiennečné odsúdenie v platnosti, hoci odsúdený konaním spáchaným v skúšobnej dobe dal príčinu na nariadenie výkonu trestu. Odkázala pritom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. februára 2012, sp. zn. 4 Tost 2/2012, podľa ktorého *„spáchanie ďalšieho úmyselného trestného činu v skúšobnej dobe podmiennečného odsúdenia za iný úmyselný trestný čin môže byť zo strany odsúdeného len výsledkom náhodného zhľuku nepriaznivých okolností, nie nevyhnutne a výlučne prejavom negatívneho postoja odsúdeného k dodržiavaniu spoločenských noriem a vyháňaniu sa protiprávnemu konaniu.“* Nakoľko dôvodom rozhodnutia, ktorým súd odsúdenému nariadil vykonanie trestu odňatia slobody bola skutočnosť, že sa odsúdený nedostavil k určenému probačnému a mediačnému úradníkovi, navrhovala rozhodnutie analogicky aplikovať na daný prípad v tom zmysle, že je potrebné skúmať dôvody, pre ktoré sa odsúdený nepodrobil probačnému dohľadu. Až v prípade preukázania jeho úmyselného konania možno pristúpiť k rozhodnutiu o tom, že sa odsúdený v skúšobnej dobe neosvedčil. Odvolala na judikát trestnoprávneho kolégia Krajského súdu v Žiline prijatý 14. septembra 2010, sp. zn. Jtk 15/2010, v zmysle ktorého *„postup podľa § 50 ods. 4 druhá veta písm. b/ Trestného zákona prichádza do úvahy len vtedy, ak súd vzhľadom na okolnosti prípadu, nepovažuje konanie odsúdeného spáchané v skúšobnej dobe, ktorým dal príčinu na nariadenie výkonu trestu za tak závažné, aby rozhodol o nariadení výkonu trestu odňatia slobody, ktorého výkon bol odsúdenému podmiennečne odložený. Ak konajúci súd i napriek existencii dôvodu na vyslovenie o neosvedčení sa v skúšobnej dobe a na nariadenie výkonu trestu, nepovažuje takýto postup za nevyhnutný dáva tým odsúdenému ďalšiu možnosť preukázať, že v novourčenej skúšobnej dobe dokáže viesť riadny život.“* V sťažnosti sa ďalej uvádza, že odsúdený prejavil záujem o vykonanie probačného dohľadu prostredníctvom e-mailovej komunikácie. V. L. svoju neúčast' na probačných stretnutiach ospravedlnil a odôvodnil tým, že sa nachádza v zahraničí, kde sa uchádzal o zamestnanie, nakoľko mu povinnosť zamestnať

sa vyplývala z rozsudku Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica, z 08. augusta 2014, sp. zn. BB - 4T 33/2011-165. Samotná skutočnosť, že sa odsúdený nezúčastnil probačného dohľadu, podľa obhajkyne nemôže byť dostatočným dôvodom na to, aby súd rozhodol, že sa odsúdený neosvedčil a uložený trest vykoná. Takéto rozhodnutie musí vychádzať z úplne zisteného skutkového stavu, pričom je potrebné skúmať dôvody neúčasti odsúdeného. Doposiaľ zistené skutočnosti odôvodňujú záver, že odsúdený sa nachádza v zahraničí z dôvodu hľadania práce, a teda nejde z jeho strany o cieleň vyhybanie sa probačnému dohľadu. V odôvodnení sťažnosti poukázala na vnútornú rozpornosť odôvodnenia napadnutého uznesenia, v ktorom sa na jednej strane konštatuje porušenie povinnosti odsúdeného zamestnať sa ako jedného z dôvodov na vykonanie trestu odňatia slobody, no na druhej strane je v odôvodnení uvedená odvolávka na správu Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odbor kriminálnej polície Prešov z februára 2016, podľa ktorej mal odsúdený pracovať v H..

Obhajkyňa odsúdeného ďalej uviedla, že podstatnou okolnosťou, ktorú je potrebné brať do úvahy, je skutočnosť, že odsúdený sa počas trvania skúšobnej doby nedopustil žiadneho trestného činu, či priestupku, a je teda v rozpore s účelom trestu, aby mu súd nariadil výkon nepodmienečného trestu odňatia slobody bez toho, aby mal náležite preukázané, že odsúdený pácha trestnú činnosť, akýmkoľvek iným spôsobom ohrozil či narušil zákonom chránený spoločenský záujem, resp. sa dopúšťa konania, ktorým by úmyselne porušoval podmienky určené v rámci skúšobnej doby. Obhajkyňa tiež apelovala na to, aby bola vzatá do úvahy dĺžka času od spáchania trestného činu, za spáchanie ktorého bol odsúdený uznaný za vinného, čo je päť rokov. V zmysle vyššie uvedených argumentov konštatuje, že výrok napadnutého uznesenia je nesprávny. Navrhuje, aby najvyšší súd napadnuté uznesenie zrušil a vo veci sám rozhodol.

Najvyšší súd ako súd nadriadený po preskúmaní veci zistil, že sťažnosť proti napadnutému rozhodnutiu je prípustná, bola podaná oprávnenou osobou a v zákonom stanovenej lehote.

Na podklade podanej sťažnosti najvyšší súd v zmysle § 192 ods. 1 Trestného poriadku preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť a konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia a zistil, že sťažnosť odsúdeného nie je dôvodná.

Podľa ustanovenia § 51 ods. 5 Trestného zákona páchatel', ktorému bol uložený probačný dohľad, je povinný strpieť nad sebou kontrolu vykonávanú probačným a mediačným úradníkom a podrobiť sa kontrole technickými prostriedkami, ak je takáto kontrola nariadená; nariadiť kontrolu technickými prostriedkami možno, ak sú splnené podmienky podľa osobitného predpisu.

Podľa ustanovenia § 52 ods. 1 prvá veta Trestného zákona ak odsúdený viedol v skúšobnej dobe riadny život, dodržiaval podmienky probačného dohľadu a splnil uložené obmedzenia a povinnosti, súd vysloví, že sa osvedčil; inak nariadi nepodmienečný trest odňatia slobody, a to prípadne už v priebehu skúšobnej doby.

Z dikcie ustanovenia § 52 ods. 1 Trestného zákona je zrejmé, že na to, aby súd vyslovil, že sa odsúdený v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia s probačným dohľadom osvedčil, musia byť súčasne (kumulatívne) splnené tri zákonné podmienky. Konkrétne odsúdený musí 1/ viesť riadny život, 2/ dodržať podmienky probačného dohľadu a 3/ splniť súdom uložené obmedzenia a povinnosti.

Naopak, pre rozhodnutie o neosvedčení sa odsúdeného v skúšobnej dobe a nariadení nepodmienečného trestu odňatia slobody, stačí porušenie ktorejkoľvek z týchto podmienok, ku ktorému v priebehu skúšobnej doby preukázateľne dôjde. Porušenie pritom musí byť podstatné, nepostačia napr. len drobné morálne poklesky v správaní sa odsúdeného v rámci povinnosti viesť riadny život, či menej významné porušenie niektorej povinnosti, pokiaľ k nemu nedochádza opakovane (sústavne). Či ide o podstatné porušenie, treba vždy posudzovať v kontexte konkrétneho prípadu.

Najvyšší súd považuje za potrebné poznamenať, že zmyslom probačného dohľadu v trestnom konaní je okrem iného udržať páchatel'a v spoločnosti, resp. mimo ústavu na výkon trestu odňatia slobody (ide o tzv. udržiavaciu funkciu probačného dohľadu), avšak len pri súčasnom zabezpečení kontroly plnenia povinností a obmedzení uložených súdom podľa § 51 ods. 3, ods. 4 Trestného zákona. Páchatel', ktorému bol uložený probačný dohľad, je priamo zo zákona (§ 51 ods. 5 Trestného zákona) povinný strpieť nad sebou kontrolu vykonávanú probačným úradníkom. Je teda povinný podrobiť sa dohľadu probačného úradníka. Bez kontroly dodržiavania podmienok probačného dohľadu neplní

svoje funkcie a stráca svoj zmysel. Elementárnym predpokladom kontroly pritom je, že odsúdený ako kontrolovaný subjekt s probačným úradníkom spolupracuje.

Z predloženého spisového materiálu vyplynulo, že od 3. októbra 2014, kedy Špecializovaný trestný súd Pezinok požiadal probačného úradníka Okresného súdu Prešov o realizáciu probačného dohľadu v zmysle ustanovenia § 3 ods. 6 zákona č. 550/2003 Z. z. o probačných a mediačných úradníkoch v znení neskorších predpisov a v zmysle § 418 ods. 2 Trestného poriadku bol poverený zisťovaním podľa § 418 ods. 1 Trestného poriadku, resp. od 13. októbra 2014, kedy probačný úradník Okresného súdu Prešov písomne oznámil prevzatie výkonu probácie, až do vydania napadnutého uznesenia, sa nielenže odsúdený ani raz nedostavil na predvolanie probačného úradníka Okresného súdu Prešov, ale ani súdu prvého stupňa sa nepodarilo zabezpečiť účasť odsúdeného na verejnom zasadnutí za účelom rozhodnutia o tom, či sa odsúdený v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia s probačným dohľadom osvedčil podľa § 52 ods. 1 Trestného zákona. Uvedené skutočnosti viedli až k vydaniu opatrenia z 27. júla 2016, ktorým bolo rozhodnuté, že ďalšie konanie proti odsúdenému bude vedené ako konanie proti „ušlému“ podľa siedmej hlavy, piaty diel Trestného poriadku. S výnimkou niekoľkých e-mailových správ zaslaných odsúdeným probačnému úradníkovi, resp. pracovníkom súdu prvého stupňa, ktorými odsúdený príslušným orgánom oznamoval, že sa zdržiava v zahraničí za účelom hľadania práce, resp. žiadal o zasielanie korešpondencie na adresu jeho sestry v K., na ktorej sa však nezdržiaval, nakoľko ani probačnému úradníkovi Okresného súdu Košice II sa nepodarilo s odsúdeným skontaktovať prostredníctvom uvedenej adresy, absentovala u odsúdeného akákoľvek spolupráca s probačným úradníkom na účely výkonu probačného dohľadu. Tak probačný úradník, ako aj súd prvého stupňa, sa pritom v priebehu dvoch rokov systematicky pokúšali zistiť miesto pobytu odsúdeného, avšak do dnešného dňa bez reálneho výsledku.

Najvyšší súd sa stotožňuje s názorom súdu prvého stupňa, ktorý v napadnutom uznesení konštatuje, že odsúdený sa úmyselne vyhýba výkonu uloženého probačného dohľadu tým, že sa po dlhšiu dobu zdržiava na neznámom mieste a neustále mení miesto svojho pobytu. Tento záver je možné preukázať aj na základe informácií získaných z Národnej ústredne SIRENE, ako aj zo správy vedúceho oddelenia Krajského riaditeľstva polície Moravskoslezského kraje, územní odbor Karviná, obvodní oddělení Policie ČR.

Vo vzťahu k argumentom uvedeným v odôvodnení sťažnosti obhajoby, najvyšší súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. júna 2015, sp. zn. **5 Tdo 30/2015**, podľa ktorého „**otázku splnenia podmienok pre rozhodnutie súdu o osvedčení sa odsúdeného v skúšobnej dobe s uloženým probačným dohľadom podľa § 52 ods. 1 Trestného zákona nemožno zužovať len na skúmanie riadneho života odsúdeného počas skúšobnej doby a splnenie súdom uložených obmedzení a povinností (§ 51 ods. 3, ods. 4 Trestného zákona). Ak by sme pripustili tento názor, potom by sa strácal rozdiel medzi podmieneným odkladom výkonu trestu podľa § 49 Trestného zákona a podmieneným odkladom výkonu trestu odňatia slobody s probačným dohľadom podľa § 51 Trestného zákona. Ak je raz súdom uložený probačný dohľad nad správaním odsúdeného v skúšobnej dobe, potom dodržiavanie podmienok toho dohľadu je nevyhnutným predpokladom pre rozhodnutie o osvedčení sa odsúdeného v skúšobnej dobe. Závažné porušenie podmienok probačného dohľadu, prípadne sústavné menej závažné porušovanie podmienok probačného dohľadu zo strany odsúdeného je dôvodom na rozhodnutie o neosvedčení sa odsúdeného v skúšobnej dobe.**“

V zmysle vyššie uvedeného, aj v prípade, ak by najvyšší súd pripustil, že odsúdený splnil súdom uloženú povinnosť podľa ustanovenia § 51 ods. 4 písm. j/ Trestného zákona, t. j. povinnosť zamestnať sa v skúšobnej dobe alebo uchádzať sa preukázateľne o zamestnanie, ktorú by bolo možné preukázať iba zo správy Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Odbor kriminálnej polície Prešov z februára 2016, z ktorej je zistiteľné, že odsúdený pracoval v spoločnosti H. v H., resp. z e-mailovej komunikácie s odsúdeným, z ktorej vyplynulo, že si hľadá prácu, čo nemožno považovať za dostatočné preukázanie splnenia tejto povinnosti, a aj za predpokladu, že odsúdený viedol v skúšobnej dobe riadny život, t. j. nepáchal trestnú činnosť, ako uviedla obhajkyňa odsúdeného, tieto skutočnosti by neboli samy o sebe dostatočným predpokladom pre rozhodnutie o osvedčení sa odsúdeného v skúšobnej dobe. Na vydanie takéhoto rozhodnutia je potrebné, aby odsúdený zároveň dodržal podmienky probačného dohľadu. Tieto boli v danom prípade porušené, a to úmyselným vyháňaním sa probačnému dohľadu zo strany odsúdeného. Aby bolo možné konštatovať, že odsúdený spolupracoval s príslušnými orgánmi na účely výkonu probačného dohľadu, odsúdený mal oznámiť probačnému úradníkovi alebo súdu prvého stupňa adresu, na ktorej si preberá zásielky, resp. na ktorej sa zdržiava. Odsúdený tak aj urobil, avšak jediná adresa, ktorú príslušným orgánom oznámil, bola adresa, na ktorej si ani nepreberal zásielky,

ani sa na nej nezdržiaval. Odsúdený tak poskytol zavádzajúce a nepravdivé údaje, ktoré boli zároveň posledným pokusom o kontakt so súdom zo strany odsúdeného. Najvyšší súd sa preto nestotožňuje s tvrdením obhajkyne odsúdeného, v zmysle ktorého konanie odsúdeného nebolo tak závažnej povahy, aby súd prvého stupňa rozhodol o tom, že sa v skúšobnej dobe neosvedčil.

Pokiaľ ide o požiadavku obhajkyne odsúdeného na skúmanie dôvodov, pre ktoré sa odsúdený nepodrobil probačnému dohľadu, najvyšší súd konštatuje, že probačný úradník aj súd prvého stupňa vyvinuli v priebehu dvoch rokov od právoplatnosti rozsudku Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica, z 8. augusta 2014, sp. zn. BB – 4T 33/2011-265, ktorý nadobudol právoplatnosť 23. septembra 2014, dostatočné úsilie nato, aby sa skontaktovali s odsúdeným a aby zabezpečili výkon probačného dohľadu a účasť odsúdeného na úkonoch trestného konania. V záujme predídania vydaniu rozhodnutia o neosvedčení sa odsúdeného, bol dokonca priamo na základe žiadosti odsúdeného z 15. mája 2015 postúpený výkon probačného dohľadu Okresnému súdu Košice II, avšak ani toto opatrenie nevedlo k zabezpečeniu jeho výkonu. Najvyšší súd je toho názoru, že požiadavka, aby bolo súdom vyvinuté väčšie úsilie na zistenie skutkového stavu, nie je legitímna a neúmerne by zaťažovala súd. Takýto postup navyše neodôvodňuje ani správanie odsúdeného, ktorý sa ani raz nedostavil na probačné stretnutie a utajoval miesto svojho pobytu pred príslušnými orgánmi.

Najvyšší súd ďalej uvádza, že sťažnostná námietka obhajkyne odsúdeného, v ktorej odkazuje na judikát trestnoprávneho kolégia Krajského súdu v Žiline prijatý 14. septembra 2010, sp. zn. Jtk 15/2010, neobstojí, pretože uvedený súd nie je v zmysle zákona súdom, ktorého judikatúra má povahu aktu usmerňujúceho najvyšší súd v jeho rozhodovacej činnosti. Podľa ustanovenia § 22 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je práve najvyšší súd súdom, ktorý zverejňuje súdne rozhodnutia zásadného významu a prijíma stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorými sa najvyšší súd, ako aj sudy nižšieho stupňa, pri svojej rozhodovacej činnosti riadia.

Sťažnostný súd – rovnako ako súd prvého stupňa, dospel k záveru, že odsúdený sa podľa § 52 ods. 1 Trestného zákona v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia neosvedčil a trest odňatia slobody v trvaní 3 (troch) rokov, výkon ktorého mu bol

podmienečne odložený s probačným a mediačným dohľadom na skúšobnú dobu v trvaní 5 rokov, vykoná.

Sťažnosť odsúdeného nebola dôvodná, a preto ju Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku zamietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 12. apríla 2017

JUDr. Gabriela Š i m o n o v á, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Mgr. Lucia Gočálová